

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe șase luni . . . 12
Pe trei luni . . . 7
Preț de Distribuție
Pe un an 4 Cor. — Pen-
dru România și America
12 Cor.
Preț de af. pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Invățătorii.

Ați auzit de sigur de sfinții din Nicula. Sunt icoane de sfinți, de arhangheli, de Maice-preciste și Christoși răstigniți, toți într-o execuție primitivă, fără vre-un gust artistic, fără meșteșugurile artei moderne, bazate pe studii de anatomie și chimie. Dar vedeți, aceste icoane rudimentare sunt chemate să satisfacă trebuințele religioase ale poporului nostru. Prin cel din urmă bordei al țăranilor noștri, întâlnești câte un Sfântu Gheorghe biruitorul de bălauri, sau o Maică-preceastă cu obârșie din Nicula.

Dar de data asta auzim despre satul Nicula în altă legătură. Bravii niculeni s'au adunat și au hotărât să susție și ei școala. Să vede că ceva din spiritul primitiv și conservator românesc ce răsuflă din acele icoane a mișcat pe niculeni. Așa șase sute de suflete, deci vre-o 120—140 de capete de familie au hotărât totuși susținerea școlii. Și să nu uităm, unde? În părțile atât de sărace, atât de românești (87% din totalitatea locuitorilor pare ni-se) și totuși atât de neatinse de mișcarea națională ale Solnoc-Dobâcei, în ținutul Gherlei.

Insuflețirea niculenilor pentru limba lor, pentru păstrarea românismului lor este un epizod aproape înduioșetor în marea mișcare de salvare a școlilor noastre.

Și în câte locuri nu s'a mai petrecut astfel de epizoduri. Sunt de sigur și sate unde s'ar fi putut hotărî salvarea școlii dar din cauza nevredniciei conducătorilor nu s'a făcut nimica. Dar să nu uităm că în multe locuri am văzut, desfășurându-se atâta simț de jertfă, atâta abnegație și dragoste de neam, încât adesea ne punem cu îngrijire cu un fel de teamă întrebarea: oare fi-va răsplătit atât entuziasm, oare avea-vom parte de roadele ei?

Să nu credeți că îngrijirea noastră e neîndrituită. Sunt semne cari *trebuie* să ne pună pe gânduri, și provoacă această întrebare până și în mintea celor mai optimiști. Iată în Sălaj, această compactă cetate a românismului, auzim că reuniunea învățătorilor să adună și nu găsește alt lucru mai bun de făcut decât de-a proclama membru de onoare pe revizorul școlar și de-a adresa lui Apponyi o telegramă de felicitare și de aderență.

Și iată cutare comisar de examene însărcinat din partea bisericii cu inspecția examenelor constată cu durere că mulți învățători să folosească de situația nefastă de tranziție a școlii, creată prin legea Apponyi, pentru a nu-și face datoria.

Ne întrebăm nedumeriți, oare merită astfel de învățători ca să fie plătiți și mai departe de poporul nostru? Merită oare să le ridicăm lefurile îndoiindu-le? Nu-și dau seamă învățătorii că îndoiindu-le lefa, poporul are dreptul de-a aștepta de-ale *cere de-aci înainte rezultate îndoitte?*

Avem vre-o 3600 de școli românești, deci aproape fiecare sat românesc își are școala românească, și cu toate acestea avem aproape 80% de analfabeți și că numai poporul rutean, absolut lipsit de școli naționale, are cu câteva procente analfabeți mai mulți.

Nu este oare faptul acesta înspăimântător? Nu vă vine să puneți încă odată în discuție problema fundamentală: să mai susținem în astfel de împrejurări și după astfel de rezultate școlile noastre primare?

Și gândurile noastre să deapănă și mai departe. Nu ar fi oare o politică mai bună, mai productivă de-a întrebuița milioanele ce acum să cheltuiesc anual pentru o școală atât de puțin rodnică, pentru alte mijloace de progres cultural și național?

Dacă am închide școlile, dacă am lăsa pe seama statului toată sarcina de-a învăța carte pe popor, am putea să cheltuim milioanele cruțate pentru cărți, ziare, reviste, conferințe etc. Cu o puternică organizație culturală am putea pe urmă să dărimăm și să îndreptăm tot ce școala ungurească a stricat. Pe bazele de cunoștinți (scrisul și cititul) create de școala ungurească am putea clădi mai departe, ducând într'un chip cu mult mai eficace toate ideile, năzuințele și aspirațiile noastre spre cultură și politică românească.

Dar acesta ar fi ultimul refugiu. Datoria noastră e de-a încerca întâi celelalte mijloace.

Școala primară este azi a noastră încă. Este datoria noastră de-a salva școala nu numai materialicește ci și moralicește de robia statului. Trebuie să întărim în scopul acesta controlul școlii.

Zilnic auzim de măsurile ce statul ia pentru a-și asigura controlul asupra școlilor confesionale. Urmarea este, că învățătorii noștri caută tot mai mult să se conformeze dorințelor și ordinilor venite de la guvern și nesocotesc tot mai mult dorințele și scopurile aceluia cari sunt stăpânii școlii: biserica susținătoare a școlii.

Am auzit destul de des de cazuri când învățătorul cutare a fost suspendat sau admonestat pentru »neglijarea limbii ungurești« în școală, deși știm cât de puțin sunt îndreptățite aceste pretexte.

Când vom auzi oare, că vre-un învățător a fost reglementat pentru neglijarea studiului limbii românești sau a vre-unui alt obiect predat în limba românească?

Și știm bine, că ar fi adesea motiv destul pentru această măsură.

Articolul dlui Babeș. În numărul de Duminică al ziarului »Pester Lloyd«, dl dr. E. Babeș publică un lung articol informativ asupra »acțiunii« sale. Este ciudat cum dansul nu a uitat dar nici nu a învățat nimica nici acum, când la sfârșitul experimentărilor sale complet neizbutite, fiind mai sărac cu o iluzie, ar putea fi mai bogat măcar cu o experiență.

Di Babeș a rămas tot optimist. Nu a pierdut nădejdea că acțiunea de »impăcare națională« va izbuti, dacă nu acum, într'un viitor mai depărtat. Scopul ei trebuie să fie după dl Babeș de-a se satisface așteptările firești și legitime ale celor de altă limbă (Anderssprachige), fără a strîbi caracterul național-unguresc al țării, adică fără ca supremația poporului unguresc să sufere o atenuare.

Pentru asta ajunge executarea legii naționalităților. Naționaliștii radicali vor trebui să renunțe la dezideratul de a intra în constituție ca grupări politice și vor trebui să se mulțumească cu rolul de grupări etnice. Baronul Billot ar fi zis odată unui rânduș al său angajat de curând: »Vel avea 2000 de fl. leafă anuală, cât despre titlu alegeți-l singur! Așa și cu drepturile reclamate de noi cari formeză punctul esențial și nu titlul sub care le cerem, zice dl Babeș.

Nu, dl Babeș suntem de părere contrară. Aspirațiile politice ale unui popor poate tot nu se pot asemăna cu leafa și titlul unui rânduș...

Nol ne îndărătrăcim să reclamăm toamă titlul din care decurg dela sine și drepturile. O »națiune« nu poate avea decât drepturile depline ale unei națiuni, ca factor de drept constituțional, pe când o »naționalitate« cu drepturile unei »națiuni« — cine știe cu m'iese asta în practica legilor ungurești!

Noul partid național al sârbilor se va organiza pe temelul următorului program: Partidul va respecta în toate acțiunile sale unitatea statului, păzind integritatea și independența lui. Pretinde libertate absolută pentru toți cetățenii, fărăosebire de rasă, naționalitate și clasă socială, ca fiecare cetățean să-și poată valida facultățile nelimpedat pe toate terenurile. Recunoaște îndreptățirea deplină a limbii maghiare în legislație, justiție, administrație și armată, întrucât nu vatămă drepturile firești ale naționalităților și legea de naționalități. Pretinde ca statul să promoveze cultura tuturor naționalităților și mai cu seamă îndeplinirea dispozițiilor cuprinse în art. de lege XXVII din 1790—91, XX din 1848, IX și XLVII din 1868, în armonie cu desideratele culturale iar dispozițiile legilor contrare dezvoltării culturale, în special ale art. de lege XXVII din 1907, să fie modificate. Partidul va lupta împotriva exploatării economice și politice a majorității populației din țară. Va lupta facontra concepției de azi a ideii de stat, care întezeste maghiarizarea cu forța a naționalităților. În scopul acesta va lupta pentru democratizarea puterii de stat și în întâiul loc pentru democratizarea parlamentului, pretinzând sufragiu universal. În interesul democrației va căuta legături cu întreaga democrație din țară, nefăcând obebire de naționalitate și stare socială.

Wekerle în Croația. Conform planului său stabilit cu săptămâni înainte primministrul Wekerle a plecat în Sirmia să viziteze minele de cărbuni dela Vrđnic. În drumul său Wekerle va trece prin romantica vale a șirului de munți Frusca-Gora între Kamenica și Heg, până la Vrđnic, la minele statului. Va face apoi excursii la mănăstirile din Ravanica și Oppovo. Călătoria lui Wekerle are tendința politică pe care o are și turneul banului Rauch, — de a măguli adică sentimentele populației în vederea tratativelor de pace. Guvernul ungar stăruie în atitudinea s'a de a nu intra în negocieri cu partidele croate decât prin intermedierea banului, coaliția croată

de altă parte condamnă amestecul banului. Do vadă de succesul acțiunii ajunge insultarea banului la Korin, despre care scriam în numărul nostru din urmă.

Un articol frumos.

»Unirea« despre partidul moderat.

»Unirea« organul mitropoliei din Blaj, scrie în numărul său din urmă un frumos articol cu privire la svonorile ce s'au făcut în jurul înființării unui partid moderat:

»Dacă ne-am putea orienta, — zice »Unirea«, — după unii articoli, ce spărura prin »Telegraful« din Sibiu, prin »Ungaria« din Cluj etc. ar trebui să credem, că acest pretins partid nu mai stă pe baza programului național, ci e bun bucuros, dacă s'ar executa legea de naționalități întrucât se poate.

Ce înseamnă aceasta? Înseamnă, că se ține la aceea, că *poporul român să fie divizat în două tabere, unul, care stă pe bază istorică, pe baza programului național, alții, care în fața împrejurărilor politice stă primordiosă lupta rigidă, își pleacă capul, lăcărind la aceea, ca să scape și să mântuie ce poate, bizuindu-se în grația stăpânilor. Ne întrebăm, cu ce scop vrea să se facă aceasta divizare? În folosul cui se face? În folosul poporului român de bună seamă că nu.*

Sau poate ne temem?

Când am dat noi ocaziune, ca să creadă cineva, că între împrejurările actuale politice ne temem, ne clătinăm în credința biruinței cauzei noastre și că în fața politicii guvernului de astăzi vrem să abdicăm de a lupta pentru drepturile poporului român, și că e o necesitate ca să se »moțereze« programul național după bunăplăcerea guvernului? *Programul politic al unui popor este un lucru sfânt. Mare să fie aceea sguduitura, care să cutremure un popor întreg în credință, că idealul acela, care a unit o întreagă generație, care a călăuzit un neam întreg în bine și în rău acum să fie considerat, cu mistea ușoară în câteva clipe de inutil, absurd, necorespunzător, numai pentru că în fața împrejurărilor politice, nu aduce decât suferințe? Un program politic nu poate fi alterat de împrejurări politice, pe cum un popor conștient nu poate fi vacilător, confus, neîncrezător în credința sa politică.*

»Nu este nici o trebuință să ne moderăm programul politic, cu toate, că poate să ne așteptăm că vor veni și zile mai grele pentru noi. Poate

să ne așteptăm la suferințe mari, dar este doar un lucru logic, că dreptarii nici câștigă nici apără nu se pot fără suferințe. Maghiarii înșiși, stăpânitorii noștri de astăzi, ca l'atât de bine își înțeleg rolul de stăpân, au trebuit să treacă prin multe suferințe până ce și au eluptat și numai atâta independentă. *Vom suferi și noi, dar nu ne vom vinde sufletul, nu ne vom clătină în credința, că soarele dreptății și al biruinței cauzei noastre are să răsară.*

»Accea o credem și noi, că nu interesul popoului nostru are lipsă de partid moderat, ci guvernul. În lupta ce se va desfășura fără îndoielă între curtea din Viena și guvernul maghiar în jurul chestiunii armatei, vor avea lipsă de noi, ca să demonstreze la fața Vienei, că pentru pretenziunile aceste toată țara e la spatele guvernului. Ei dacă guvernul are lipsă de partid moderat român, las' să și-l creeze el și nu să îl dăm noi dergata.

Lesă să și pună fișpani români și alți slujbași de încredere al săi, cari apoi în sfera lor lucre după planurile guvernului, dacă sunt expositurile lui. Căci ar fi tare rău, dacă inteligența noastră s'ar lăsa ademenită de glasuri false, cari folosind situația actuală politică, încearcă să ne facă să desperăm într'un viitor mai bun. Și când ne-am divizat noi, oare cine ar avea folos din aceasta?

Din România.

Iubileul batalionului 2 de vânători. Duminică, 22 Iunie, împlinindu-se 40 de ani de înființarea batalionului 2 de vânători »Regina Elisabeta«, ofițerii batalionului s'au bucurat de acest prilej spre a oferi un dar M. S. Reginei, capul batalionului, în semn de înaltă venerație și adânc devotament.

În acest scop o delegație, compusă din comandantul batalionului, maiorul Manolescu Mădianu, și câte un reprezentant din fiecare grad, a fost primită la Castelul Peleş de către M. S. Regina, înconjurată de Casa Sa, fața fiind și M. S. Regele.

Comandantul batalionului prezentând darul, care constă dintr'un bronz așezat pe un soclu reprezentând pe M. S. Regina îngrădind un rănit, rosi următoarea cuvântare:

Majestate,

Astăzi, 22 Iunie 1908, se împlinesc 40 de ani, de la înființarea batalionului 2 de vânători, batalion care, — dela 10 Maiu 1902 — se bucură

de înalta favoare și de înaltă onoare de a purta numele ilustru al Majestății Voastre.

Cu ocaziunea acestei aniversări, acumpe pentru batalionul ce am deosebita onoare a comanda, ofițerii corpului — mândru de trecutul său istoric și conștienți de marii îndatoriri ce au în viitor, — au îndrăznit să toarne în bronz chipul blând al mamei tuturor ostașilor, chipul dulce al Alinațoarei tuturor durerilor trupești și sufletești, modelul de cugetare, de inimă și virtuți neîntrecute; și el, prin noi, Vă roagă, respectuos, să binevoiți a l primi, drept o dovadă că niciodată în inimă și în cugetul lor, o serbare în Corp nu va putea fi desprăjită de slava ce se cuvine Majestății Voastre.

În numele ofițerilor și soldaților din batalionul Reginei Elisabeta, am astăzi cinstea nemăsurată de a depune la picioarele Majestății Voastre reînaltul lor jurământ de credință neclintită, asigurându-o că vom și totdeauna a ne vărsa sângele și a muri pentru a menține onoarea și gloria drapelului pe care Suverana a binevoit a-l încunună cu »roze pentru via, cu lauri pentru moarte«.

Să trăiți Majestate!

La care M. S. Regina prin călduroase cuvinte arată bucuria ce l produce acest dar, mulțumind pentru credința și urările ce l fac ofițerii batalionului; iar M. S. Regele le exorimă mulțumirea Sa, arătându-le că batalionul 2 vânători trebuie să fie mândru de Capul său al cărui nume îl poartă și trebuie ca veșnic să fie pentru întreaga armată un model al disciplinei și al vitejiei.

Majestățile Lor binevoită în urmă a Se întreține cu fiecare membru al delegației, pe cari îl reținu la dejan.

Punerea pietrei fundamentale a localului Cassei Bisericii și Cassei Școalelor. Azi la orele 10 dim. a avut loc în str. Lueger (fostă Fântâneli) 26, serbarea punerii pietrei fundamentale a localului în care se vor așeza casele școalelor și bisericii.

După serviciul divin oficiat de P. S. S. Episcopul Dunării de jos a urmat cuvântarea dl P. Gârboviceanu, administratorul casei bisericești.

Dsa a arătat că deși întemeiată în ziua, totuși legea școalelor a adus reale servicii propășirii învățământului în țară. De la înființarea ei până astăzi a clădit 1090 localuri de școli cu 1698 de săli.

Tot ea a pus orânduire în diferitele fundații cari erau într'un hal fără de hal.

Casa școalelor a cheltuit 2 milioane pentru cumpărarea materialului didactic necesar școale-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Jurământul.

De Sofia Nădejde.

— Pii! Bună seara! Dar ce vreme! Ce ninsoare! Parcă s'a desfundat cerul și ninge și ninge, te miri de unde, Doamne iartă mă, atâta ninsură!

Așa zicea domnul Costăchescu, judecătorul plăseli, intrând în casă la părintele Gheorghe, tot scuturând zăpada ce se rătăcise prin barba și mustățile cărunte.

— Iarnă grea, vară cu belșug, vere Nicule, zise părintele Gheorghe închizând psalтира.

— Bine, bine, dar de dimineață într'una? De ține și toată noaptea, se așează de un stânjen. Va trebui să telefonez la suprefectură după soldați să despoimolcască bordeele din căfun. În văgăuna ceea trebuie să fie zăpada de trelori cât în sat. Din toate părțile, acolo o izbește vântul.

— Le am spus și iarna trecută: păstrați câte o lopată în casă; la o nevoie, să aveți cu ce deschide o parte.

— Aș! Dar te-ascultă? Românul atâta aude, cât îi spul: pe-o ureche l' intră și pe alta l'iese...

Costăchescu era judecător vechiu, drept și împăciuitor. Multe pricini le împacă între oameni, dându-le sfaturi cumințești, povățuindu-l să nu mai începă pe calea lungă a judecății.

Focul din sobă dogoreă de departe. Peste jarul roșu preotessa mai aruncase câteva despicături groase; para le facinșese de jur împrejur.

— Bune lemne și, părinte. Mie mi-au adus niște verzături, nu le vezi nici para nici jarul...

Din una în alta au ajuns la fel de fel de istorisir.

— Părinte, apucă-al pe Zaharia Lungul și pe frate-so?

— Nu, vere, când am venit, se prăpădiseră amândoi.

— Atunci nici pe bietul Stefan Pietrarul? Ce om de omenie! Când veneam, o întâlnii pe nevastă-sa: mergi la fată, că i bolnavă.

— O duce greu bătrâna. Și doar a stat odată bine.

— Au mâncat o multe nevol. Bărbatu-so, când a nebunit a lăsat toate încurcate. Venisem judecător aci, abia de vre-o trei ani. Într'o zi, nevasta lui Stefan Pietrarul trage la judecată pe Zaharia Lungul și pe frate-so pentru patruzeci de poli dați de bărbatu-so înainte de a se beteji.

Vin ei tustrei înainte mes. Femeia n'avea nimic la mână dar se cunoștea de pe tîrla vorbeii

și de pe ochi că spune adevărul: »Eu, domnule judecător, îi dau jurământ, că altă putere n'am. Dumnezeu e sus și ne scoate pe toți după sfânta dreptate. Să jure ei amândoi c'au dat îndărăt cei patruzeci de poli, dați de bietu bărbatu-meu c'o săptămână înainte de a se îmbolnăvi. De nu l-au dat și tîgădales, s'ajungă și ei la mănăstire, să se chinuie cum se chinuiește el, săracul, legat cu funii, să se sbucume și să se trudească, precum se trudește bietul Stan. Și, cum nu-și cunoaște el copilașii și femeia, așa să nu l'cunoască nici pe al lor. Să jure pe sfânta cruce și haram să le fie. Nici eu nu m'olu îmbogăți cu banii ăștia; dar nici ei nu vor mai fi oameni!

Eu domnule judecător, ca o minte de femeie ce sunt, i-am zis, fie lui acolo! Bine, Stane, cum dai tu atâția bani fără de nici o îndreptare la mână? Doamne ferește, e viață dar e și moarte. »Tu mulere, zice el, nu cobl. Eu cu Zaharia sunt ca frate. Îl trebuie omului pe o săptămână două pentru o afurisită de poliță și mi-l dă. N'avea tu grijă. Vezi de oale și de strachini! Doar nu l'ciuma să murim peste noapte!«

Ce eră să mai zic, domnule judecător? Că de, lertați de cuvânt prost: »De-ar ascultă bărbății din zece barem una din câte zice femeia, tot n'ar fi atâtea rele și nenorociri!«

Zaharia Lungu a jurat, ba a jurat și frate-s'o.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — mester de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpartak.

lor rurale, urbane, liceelor și universităților din țară, așa încât în doi ani cel mult nu se va mai afla școală care să ducă vre-o lipsă în această privință, a înființat 640 biblioteci, trecând la administrator constată cu mulțumire sufletească că deși această instituție a avut mai puține mijloace, totuși a știut să muncească în totdeauna cu spor.

Di Gârbovicenu a terminat cu: Să trăiască M. Sa Regele și Augusta Sa familie!

A vorbit apoi ministrul Instrucției.

În urmă s'a citit pergamentul care s'a pus în fundația clădirii și care a fost semnat de persoanele prezente.

„Mare congres românesc“.

Trebuie să muștrăm cu cuvenita asprime pe toți organizatorii marelui congres românesc care va avea loc vara asta în București sau Cernăuți.

Dacă »Pester Lloyd« a fost informat despre el, s'ar fi convenit ca și noi să fim înștiințați despre planul acesta mareț. Așa însă nu ne rămâne decât să-l reproducem după acest ziar.

Iată de ce e vorba pe scurt:

Actorul de căpetenie ar fi faimosul d. Aurel Popovici. El va fi raportorul congresului românesc (»Rumänentag«) și-și va desfășura aici programul său despre Marea-Austrie. Dânsul va spune că românii »vor trebui să câștige Viena pe partea lor pentru a zdrobi domnia ungurească. Dacă am isbit să realizăm atâtea, atunci nu va fi greu să deghiocăm din găoacele Mării-Austriei, visul și dorința fiecărui român, Marea-Românie«.

Di Popovici știe că tineretul mai ales se împrumută ușor la astfel de neghiobii. Pentru aceea el s'a adresat societății studențești »România Jună« din Viena. Zis și făcut. Tinerii studenți ușor inflamabili, s'au înflăcărat pentru ideie și au convocat congresul, i-am putea zice panromânesc, la București — unde se vor întruni toate societățile. Ei dar guvernul românesc a intervenit. El s'a temut de conflicte diplomatice

și a interzis ținerea congresului la București.

Firește aceasta a întărit și mai mult pe vajnicii organizatori și acuma congresul s'a fixat pentru Cernăuți. Comitetul a primit numeroase sderențe dela reuniunile, societățile și corporațiile românești.

În sfârșit mai este amestecată și o — cucoană. Iată cum. Despre di Popovici (ne adăpăm tot din izvorul singur informat al lui »P. Ll.«) circulă vești ciudate. Cheltuielile pentru apariția ziarului »Gross Oesterreich« și pentru toată propaganda lui se plătesc de un timp îndelungat de către o damă misterioasă care trăiește în Viena.

Am pus pe cetitorii noștri în cunoștință cu tot planul atât de grandios al marelui congres.

Invităm și pe dnii redactori ai ziarului »Pester Lloyd« la congres și i asigurăm, că vor fi acolo în deplină siguranță și — singurătate complectă cu ceilalți coreligionari din »Czernowitz« ul lor. Sau cum s'ar zice în frumosul lor dialect: »Ganz üntr üns«.

Din străinătate.

Congresul slavilor. Deschiderea congresului slavilor va avea loc la Praga Luni.

Congresul va fi deschis de ministrul Kramar și va discuta chestiunea creării unei bănci slave, organizarea jurnalismului slav, organizarea librăriilor, organizarea de călătorii în țările slave, expozițiunea panslavistă din 1911 din Moscova.

Congresul va urmări în principiu numai scopuri de civilizațiune și pacificare, excluzând toate chestiunile politice.

Apropierea slavilor pe baza principiilor democratice nu va trebui să se efectueze decât în cadrul configurațiilor statelor actuale.

Bulgaria și Serbia. Referitor la relațiile dintre Bulgaria și Serbia un diplomat bulgar s'a rostit astfel:

Relațiile diplomatice dintre Serbia și Bulgaria din pricina atrocităților săvârșite de bandele sârbești printre bulgarii din Mace-

donia sunt foarte încordate. În vreme ce guvernul bulgar se nizuiește cinstit și nu fără de rezultate ca să împiedece formarea bandelor bulgare și se sprijinească acțiunea reformatorică a puterilor, în Serbia — s'a constatat — persoane înalte cu poziții de stat, ba chiar și moștenitorul de tron, ajută formarea bandelor sârbești. Guvernul din Sofia în primăvara trecută a atras de repetite-ori și tot mai serios atențiunea guvernului din Belgrad ca să urmărească cu atențiune acțiunile cercurilor oficioase sârbești, dar fără rezultat. În Maiu în urma acestora situația devenise atât de acută, încât puterile mari au fost nevoite să someze cu aplomb guvernul sârbesc, ca să conțină cu sprijinirea bandelor sârbești. Intervenirea aceasta a avut oarecare efect, care însă pare a nu fi durabil, deoarece bandele sârbești încep iarăși să desvoalte o activitate mai întezită și astfel în Sofia cercurile conducătoare se tem că nu vor putea rezista multă vreme opiniei publice, care voiește războiu cu Serbia.

Reformele propuse de Anglia pentru Macedonia. »Gazeta de Colonia« află din Berlin că Anglia a supus Puterilor propunerile sale privitoare la reformele macedonene, între cari în urma acordului fixat cu Rusia, se propune: Pentru Macedonia trebuie să se formeze o colonă voluntă de 10.000 — 12.000 oameni care să fie pusă la dispozițiunea lui Hilmi pișă pentru suprimarea eficace a bandelor. Comandantul ei să fie un ofițer turc numit de sultan sau după propunerea lui Hilmi.

Se crede că în curând vor urma propunerile ruse și se vor ocupa precum se crede de reformele în materie de finanțe și de justiție.

Tulburările în Persia continuă. Președintele parlamentului a lansat părerea că ar fi consult să se convoace parlamentul vechiu, căci numai astfel s'ar restabili liniștea. Întrebat de niște ziariști străini președintele a răspuns că în edificiul parlamentar nu sunt ascunse bombe și arme; referitor la învinuirile aduse naționaliștilor că ei ar fi stârnit dușmăniile, a zis că sunt

Când spuneau după mine jurământul, le tremurau mâinile și glasul, iar ochii și-l prioniseră în pământ. Vedeam, părinte, că sunt vinovați și nu aveam ce le face. Nu m'am putut stăpâni și le-am zis:

»Oameni buni! Luați scama ce faceți. Jurământul mincinos se răsplătește până la al nouălea neam. Bietul Pietraru e la mănăstire, lipsit de lumina minții și nu te poate apuca de piept să-ți zică: »Hoțule, ca unui frate și-am făcut bine și tu mi lași copilul peritori de foame?« Dar ceace nu-ți poate zice nenorocitul de Stan, o să-ți zică mereu cugetul. De aceea te sfătulesc părintește, nu te lăra reb lăcomiel și nu răpi banul văduvei și al orfanilor, că i mare păcat«.

S'au făcut galbeni ca turta de ceară. N'au zis nimic și au leșit.

Minunea minunilor, părinte, până într'o săptămână a nebunit Zaharia și l-au dus la oraș. De n'asi fi văzut cu ochii, n'asi crede. Până la săptămână nebunește și frate-so.

Drept, ca orice negustor, nu duce la vechi, dar care din tigma lor nu bre? l-au dus bietele femei pe la mănăstiri, pe la doctori, în zadar! Când li spucă furia, rupeau tot de pe el; patru oameni nu-l puteau ține. Până în vre-o două luni s'au prăpădit amândoi.

— Am auzit și eu, dar nu le știam istoria. Ce crezi? jurământul e mare lucru. Când dai protivnicului jurământ, e ca și cum te ai da legat de mâini și de picioare.

— De când sunt judecător, am văzut pe mulți jurând mincinos; dar pot spune că pe puțini îi știu să fi scăpat teferi. Unii se prostieau, altora le mergea din rău în mai rău.

— Din banul de haram nu-i procopsesă, vere. — I se pare omului o glumă când jură; dar, vezi, pe urmă cugetul îl »buclumă. N'asi fi dorit nici pentru un milion să fiu în sufletul lui Zaharia după ce-a jurat. Faptul că femeia l-a blestemat s'ajungă nebun ca și bietul Stan, nu-i eșă de loc din gând. Și, de ce ar fi volt să nu gândească, de ce mai vajnic îl venea gândul la fapta cea rea și-l muștră.

Peste vre-o câteva zile, trecul pe'a dugheană. Sta la teighea posomorit, își ținea capul cu mânele, par'că să nu cază. Când m'a văzut, s'a făcut galben și, în loc să-mi răspundă la »ziua bună«, îmi zice răstit: »Ce adicăteala am jurat falș?«. »Dumnezeu știe mai bine decât mine, jurăne Zaharia, dacă ai jurat falș ori nu«.

Ohicise că eu îi cred vinovat. Teama de pedepșa lui Dumnezeu și icoana lui bietul Stan atâtea îl stăteru înainte, încât peste scurtă vreme a nebunit de-abinelea, cum și-am spus.

— Am întâlnit-o peste câte-va zile pe femeia lui Stan și mi-a zis: »Vezi, domnule judecător, cum l-a pedepsit Dumnezeu? Îmi pare rău că l-am blăstemat, dar prea eram amărită! Minunea lui Dumnezeu! La săptămână să nebunească și frate-so! Unul pe altul s'au îndemnat să mi mănânce banii!«.

De nu i-asi fi văzut pe amândoi legați cu funii în căruți, ca să-i ducă la oraș, n'asi crede. De atunci caut cât se poate, să nu-l las să jure, să-i fac să se împace, că omul e lacom din fire și, într'o fierbințeală, jură; dar pe urmă, cugetul îl roade, îl trudește până se face din om neom. Ce și zic ei: »Jur și-or trece vorbele ca o nălucă«. Dar vezi, nu-i așa, că și în cel mai ticălos om, e ceva adânc, bun, care se trezește, zguduit mereu, de gândul nelindurat, de amintirea păcatului.

— Răul, vere, e că se deprind a jură de micii copii. Aude pe rude, pe părinți, jurând pentru toate nimicurile pe drept și pe nedrept.

— Da, și pe urmă ajung în halul lui Zaharia și al lui frate-so.

»Albina«.

H A Z.

Cine are drept?

Nevesta: Vai de tine amăritule, prăpăditule! Iară vii din cărciumă.

Bărbătețul: Da, că doară dracu poate ștedea tot acolo!

Inger.

Tândală: Măi Păcală, de ce zici tu că nevastă-ta e mai frumoasă ca un ânger?

Păcală: D'apoi nu-i așa? Stai să-ți spun: Ingerii din icoane îs feștiți. Așa e? Apoi nevastă mea îl întrece cu mult?

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

neintemeiate. Agitațiile încă nu s'au mulcomit și reacțiunea încă n'a învins.

Ziarului »Times«, i-se telegrafiază, că ministrul persan à latere împreună cu ministrul de externe vor merge la consulatul englez, ca în numele guvernului să ceară iertare formală pentru violarea steagului britic. Șahul a lansat alaltăieri un nou ordin, în care promite că va cârmui țara cu dreptate și că va organiza tribunalele.

În unele locuri bazarele au fost din nou deschise. Consulul rus i-a făcut hanului Rakhin o vizită, dându-i sfatul să renunțe la planurile de răzbunare. Populația e încă tot neliniștită.

Candidatura lui Bryan. D. Bryan a fost numit, la primul scrutin, candidatul democrat pentru președinție, în mijlocul unui mare entuziasm. Delegații i-au făcut o manifestație care a durat mai mult de o oră.

Adunarea a adoptat o rezoluțiune conținând păreri emise de către Bryan asupra reformei tarifelor, economiilor în administrațiune, etc.

Bryan a obținut 892 de voturi, Gray 59, Johnson 46.

Criza de cabinet din Serbia. Oricum politic al Serbiei e frământat de nori grei, prevestitori de furtună. Complicațiile crizei de cabinet au răscolit iarăși vulcanul de patimi și de interese urzite în jurul tronului. Liniștea în sinul partidelor se restabilește pe câte o clipă, ca apoi să izbucnească frământările și mai vii. Pe ieri se așteptă cu siguranță numirea cabinetului Velimirovici, fiindcă în partidul radicalilor se părea că s'a ajuns la înțelegere. Azi însă când compromisul mai trebuia numai iscălit, din pricina mandatului cercului Morava negocierile s'au întrerupt pe neașteptate, despre care împrejurare s'a și luat protocol. Radicalii vechi însă nu s'au arătat învoșiți cu aceasta și astfel negocierile s'au întrerupt. Unii învinuesc de noua incurcătură pe Pasici și pe aderenții lui, cari cu'n plan bine chibzuit luptă să zădărnicească compromisul, căci dacă frânele ar ajunge în mâinile guvernului coaliționist, fracțiunea din jurul lui Pasici și-ar pierde cu totul influența. Pasici însă numai în situație tulburătoare își poate acapara frânele.

Situația aceasta îl indispuine mult pe regele Petru, căci el pornise negocierile, dorind cu dinadinsul limpezirea situației, iar acum în urma uneltirilor lui Pasici situația prezintă iarăși o problemă aproape de nedeslegat. Radicalii vechi plănuiesc violarea constituției, căci numai astfel cred ei cu puțință ca scupcina să ajungă în situație de a putea munci și astfel și-ar întări totodată și poziția. Ei vor încerca să câștige și pe regele pentru planul lor. Aceasta însă cu greu le va reuși, ci mai probabil e ca regele Petru, cu capul obosit de coroana cu atâția ghimpi, va abdice, ori îl vor face să abdică și în restimpul proclamării de rege a moștenitorului de tron Gheorghe, — își vor putea duce planurile la îndeplinire.

Sărbările dela Șimleu.

Comitetul aranjator invită cu toată onoarea la sărbările, ce vor avea loc din prilejul adunării generale a Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român la Șimleu, din 6 până la 9 August, st. n. (24—27 Iulie st. v.) a. c.

Fiindcă invitații speciali nu se trimit, prin aceasta să se considere invitați toți românii, cari

se interesează de progresul cultural al neamului nostru.

Întă programul în liniiamente generale:

Joi, în 6 August, la 12 ore, se va primi la Cizer comitetul central, care va veni prin Clucea, iar dela Cizer va călători mai departe cu trăsuri până la Șimleu. Ceice doresc dintre onorații oaspeți, și mai ales domoii ziarști, cari doresc a sosi deodată cu comitetul central sunt rugați a ne anunța din bunăvreme, spre a se putea trimite trăsuri suficiente. La întâmplarea comitetului central în Cizer, cea dintâi comună sălășjenă în direcția aceasta (sudică), se va aduna poporul împreună cu fruntașii din toate comunele din împrejur. Membrii comitetului vor fi salutați de cler și de popor, iar din partea desp. Șimleu al Astrei de Rev. di Alimpu Barbolovici, vicarul Sălajului și președintele despărțământului.

(Trenul, cu care călătorește comitetul central, nr. 505, sosește în Clucea dimineața la 8 ore 58 minute. Din Brașov pornește Mercuri seara la 7 ore 30 min., din Sibiu noaptea la 11 ore 10 min., și-l ajunge la Copșa, iar din Cluj joi dimineața la 6 ore 10 m.)

Joi seara va avea loc în Șimleu convenirea de cunoștință.

Vineri se va face serviciu divin și se va ține întâia ședință. După ședință va avea loc banchetul, după el inaugurarea expoziției etnografice și petrecerea populară. În acelaș local cu expoziția etnografică sălășjenască va expune lucrări de industrie ramică Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei, a cărei prezidență este dna Elena Hossu Longin.

Sara va avea loc teatrul. Se va jucă o piesă populară originală cu muzică și cântări din partea diletanților sălășjeni, instruiți de artistul nostru dramatic Aurel P. Bănușiu, care va creă rolul principal. După teatru va fi masă comună à la carte.

Sâmbătă a. m. se va ține a doua și eventual p. m. a treia ședință.

Sara va avea loc concertul. Un punct de forță al concertului va fi balada Constantin Brancoveanu, capd'opera dlui profesor din Blaj Iacob Mureșanu, care va veni și o va conduce în persoană. Va fi cântată de corul teologilor din Gherla, în care se va contopi și al Casinei române din Șimleu. Va concerta și corul Hilaria din Oradea.

După concert, care va constă din 5 puncte, va urmă dans.

Toate sărbările se vor ține într'un teatru de vară, construit acume spre scopul acesta în cetatea lui Bathori (o grădină frumoasă), unde publicul va fi cu totul separat de străini. În teatru vor încăpea peste 1000 persoane. Lojile vor fi decorate cu țesături și cusături românești din Sălaj. Lumină electrică.

Toți ceice doresc a participa sunt rugați pe calea aceasta să se însinue cât mai îngrabă, cel târziu până la 1 August (19 Iulie) a. c., căci altcum nu putem garanta de cvartir. Cvartire avem de trei feluri: gratuite, la particulari cu 2 cor. pe 24 ceasuri și la hotele. Ceice se însinue sunt rugați a arăta ce fel de cvartir doresc.

De asemenea și ceice doresc a participa la banchet sunt rugați a se însinue deodată cu însinuaarea participării, cel târziu până în 1 Aug. st. n. căci altcum comitetul aranjator nu garantează. Tacâmul costă 5 cor. de persoană. La banchet vor lua parte și țărani, à 1 cor. 60 b. tacâmul.

După încheierea sărbărilor, Duminică, 9 Aug. n., se va face peregrinaj la mormântul din Bocșa-română al lui Simeon Bănușiu, dela nașterea căruia se mplinesc 100 ani. Se va face și o excursiune la Moigrad, fosta capitală a Daciei proolisene.

NB. Insinuările pentru cvartire și banchete, precum și cererile de informațiuni sunt a se adresa dlui Ioan P. Lazar, președintele comitetului aranjator.

Onor. oaspeți au legătură cu trenul până în Șimleu: prin Oradea, Carei, și Cluj, Bistrița, Gherla, Dej, Jibou, Zălau.

Comitetul aranjator.

Crearea a noui isvoare de venit pe seama culturei noastre.

De Gheorghe Parcariu.

I.

Nizulna preoției și învățătoriei pentru aflarea mijloacelor la acoperirea trebuințelor noastre culturale este datorie oficială; ea este a se valida în corporațiunile parohiale, protopresbiterale și eparhiale cu contragerea forțelor mirenilor, cari sunt membri ai acestei corporațiuni.

Față de stările de față apăsătoare în gradul suprem, nu este de mirat, că nu găsim căile adevărate ducătoare la scop. Înființarea unei sau mai multor bănci în scopul cultural, ar fi doar cel mai simplu mijloc dacă am dispune de capitaluri mai în abundență, sau în măsura cerută trebuințelor ei, dar este știut că poporul nostru este sărac de bani, apoi cu puțin, puțin poți ajuta. Adunând 3—5 milioane capital și fractificându-l cu 6 procente, să presupunem că ni-s'ar ceda 2 proc. în scopul cultural, la 3 milioane capital s'ar primi 60 mil. anual. O sumă frumoasă aceasta și totuși împărțindu-o à 500 cor. la o școală, s'ar ajuta 120 școli numai, las că școala viitoare, având localul recerut, costă anual circa 1500 coroane.

Este un princip vechi, că cheltuielile de administrare în stat, în comune și asemenea și trebuințele culturale trebuie să le suporte cei administrați și cei ce primesc instrucțiunea școlară, poporul sau credincioșii organizați în comune și parohii. O aserțiune superflua aceasta vor zice cei mai mulți, căci năzudul mare este că poporul nu mai poate suportă cheltuielile noi. Adevărul este, că poporul nu mai poate jerfi că nu are de unde, nu are, că nu câștigă, și aceasta pentru că nu este instruit a câștiga.

Și totuși nu este alt izvor de acoperirea cheltuielilor culturale, decât poporul.

În trecut poporul format în parohii a dat pentru biserică și școală din circa 250 parohii de mijloc a diecezei Aradului cam 2000 cor. anual, ceea ce face 500 mil. cor. Acelaș popor pentru viitor, îmbărbătându-se, de ce să tragem la îndoaie, că n'ar mai pută suportă o sporire de 10 procente, adică o parohie mică 200 cor. iar în total 50 mil. cor.

Înmulțirea cu 10 proc. avem să o primim acum, iar pe viitor cu condițiunile înșirate aci mai la vale, vom putea primi treptat 20, 50 și 100 proc. mai mult.

Înainte de a trece la modalitățile acestor așteptări, să căutăm în trecut, cum am ajuns noi ziua de azi și ce a cauzat mahnirea amară de azi ce ne-a cuprins pe toți.

Constatăm întâi, că în arena popoarelor europene suntem popor tânăr, constatăm că împrejurări extraordinare de maștere ne-a fost partea în decurs de veacuri, constatăm că primul focar de cultură, preparandia din Arad, abia de 100 ani există, iar preoția românească națională abia de 60 ani de când avem. Față de aceasta pun alături, unele comune ungurești abia de 100 ani, slovace și să-bești cari s'au colonizat pe aici și astăzi își pot plăti pe preotul și învățătorul lor.

Constatăm că prin 1850—1860 noi românii toți am devenit eliberați de iobăgie, toți am primit — mult puțin — casele și grădinele, pământul arător, fâneață, pășune și pădure ce ne-a competat și fără alte sarcini decât o contribuție mică pentru moșii, ce eră pe la începutul anilor 1860.

Că ce s'a întâmplat din anii 1860 până de prezent, referitor la poporul maghiar o spune un literat al lor. Fiind dați din trecut cu războiul, a stat mereu cu pipa și cu paharul de vin în societăți, prin biruri, și nu vreau să lucreze nici astăzi. Poporul nostru, văzându-se eliberat de iobăgie și primindu-și moșioara din despărțire, de fostul domn de pământ, cum va s'a aflat în drept a se odihni după ostenețele de veacuri și s'a folosit de noua situație favorabilă ajungând cetățean liber și independent.

Nu a fost cine să-i arate poporului, că drepturile implică datorități, iar existența ca om, numai prin muncă și-o poți asigura, adică acum nu mai lucră pământul domnului, dar tot atâta ba mai mult trebuie să îți lucrezi ție. Pe acele timpuri la noi nu se auzea vorbind de câștigul personal prin muncă, se credea că a păzi 2—3 vite la pășune este deja lucru care îți dă subsistența suficientă și care seamănă și lucră 5—10 jugere de pământ se credea, că a satisfăcut cerin-

şelor existenţei sale măcar că valoarea acestei munci de loc nu eră destulă pentru susţinerea familiei, a contribuţiei statului, comunei, bisericii, şcolii şi a acoperii şi cheltuielii ivite de nou — până aci necunoscute — cu modernizarea socială, cu înbrăcăminte, petreceri sociale, zidiri moderne, politică etc., cari cheltuieli din an în an au crescut şi s'au potenţat.

Prin anul 1880, începând să crească valoarea în bani a moşilor, s'a ivit împrumuturile de bani dela bănci. Oamenii au căzut în o nouă ispită, căci auzind exprimată în bani cât valorează moşia lor, li s'au sugerat, că sunt bogăţi şi declinându-şi împrumutând bani pe moşie chiar în $\frac{1}{3}$ parte tot li rămâne moşia în cele $\frac{2}{3}$.

Aci se începe momentul grav pentru popor şi inteligenţa sa, şi consecuenţele pot în puţin timp să ne dovedească, răul care ne ameninţă. La aceasta să refereste, vorba lui Francisc Deak către maghiari: »Nu numai războiul şi cetele fac ruina unu popor, ci este un pericol mai rău, sărăcirea generală din care apoi urmează ruina totală.

Ce este deci de făcut? Încât este încă posibil, să refaci ce ai stricat, nemuncind în destul să te pui pe lucru; cheltuiind prea mult, până acum deci înainte să te pui pe cruşare.

O admirabilă admoniere a dat în aceasta P. S. Aurelian zicând: Astăzi prin cucerirea economică a popoarelor mai harnice pe nesimţite te scot afară din casa şi pământul avut, te lasă pe stradă. Ţara rămâne cu acelaşi nume, dar poporul devine străin în ţara lui, de-aceia — pe cât mai este timp, românii să se înbălbiteze şi să se pule pe lucru.

Fir conducător la modalitatea procedurii în viitor este, întâi aflăm zicala veche cine este treaz când vine pericol, este de jumătate mântuit. Apoi, recunoaşterea păcatelor înseamnă îndreptarea. Începutul se face cu voinţă, voieşte şi va fi. Oamenii ştiinţelor moderne ştie afirma, ca voinţa persoanei sau a popoarelor nu poate fi oprită precum nu poţi opri izvorul apei, îl faci zid de oprelişte şi încetul cu încetul tot străbate. Studiul economiei naţionale susţine, ca nu forma de guvernare ci voinţa tare a popoarelor conduc lumea.

Voinţa tare i-se poate zice şi energie şi ambiţiune. Dacă eu prin câştigul din lucru mânilor mele voiesc apă fel să trăiesc cum i-se cuvine omului cult în raţiune şi în simţăminte, cine mă poate opri?

Gorespondenţă din Lipova.

— 12 Iulie.

Domnule Redactor, Am citit într'unul din nr-ile trecute al »Tribunei« că comitetul parohial din Lugoj a hotărât să serbeze cu o deosebită solemnitate jubileul de 150 ani al bisericii rom. gr.-or. de acolo. Un frumos prilej acesta, vrednic de a fi fixat de generaţiile de urmaşi. El m'a făcut să cercetez la originile bisericii noastre din Lipova, care încă este una din cele mai vechi şi am aflat că biserica noastră a împlinit an 175 ani, iar şcoala 90. Ce frumos prilej eră de a comemora aceste date şi a desgrota amintirea unu fapt aşa de însemnat dintr'un trecut cultural. Dar cine să se gândească aici la asfel de lucruri? Noi avem o proştiime, cu desăvârşire mercantilizată şi un corp de învăţători, la care încă nu prea coteşte avântul vre unor preocupări culturale.

Intr'un cerc mai intim de prieteni s'a sulevat mai deunăzi ideea înfiinţării unu nou institut de credit românesc alături de institutul existent »Lipovana« poreclit şi »banca popilor«.

Institutul s'ar înfiinţa cu un capital de 200.000 şi s'ar lua în statute garanţii ca el să slujească într'adevăr interesele populaţiunii, anume s'ar spune, că 5 ani să nu dea nici o tantiemă şi 10 ori 15 ani să nu dea dividende mai mari de 5% şi în fine s'ar spune franc că nou institut are menirea să scoată populaţiunea din ghiarele sugrumătoare ale »Lipovanei« acaparată cu totul de lăcomia nesătioasă a unei clase familiare — ori cel puţin să o silească prin concurenţă la proceduri mai omenease.

Modul cum venerabilul Consistor din Arad procedeză în chestia Hamsea stărneşte aici mari nemulţumiri. Şi acestea sunt juste. Se frământă fără nici un motiv şi mai ales fără nici un temel

de legalitate înfiinţarea acestei afaceri, care, se întrebă tot, ce mai aşteaptă oare? Este poate în interesul bisericii starea aceasta că de un an de zile tractul n'are decât şef titular, iar efectiv, un administrator, a cărui numire protesta din capul locului împotriva oricărui bun simţ.

Ni-ar plăcea să ştim, de ce trebuie să se sdruncine încrederea în autorităţile noastre bisericeşti de ce să se teifească prestigiul episcopesc, şi să se arunce asupra lui fal de fel de bătăie odicioasă? Nu e nici un motiv? Ce atât mai neînţeles şi pentru noi, cari am avut toată indulgenţa, dar cari acum asemenea nu mai ştim ce să credem. X.

NOTĂŢI.

ARAD, 13 Iulie n. 1908.

— **Congresul panslav.** Din Praga se anunţă: La marele congres al tuturor slavilor sosesc zilnic aici trimişi din toate ţările şi provinciile locuite de slavi, slovaci din Ungaria nu vor participa la congres ca să nu dea guvernului ungar noi prilejuri de prigoniri.

Congresul nu va discuta chestiuni ce ating susceptibilităţile guvernelor din diferitele ţări, ţinta lui este să mijlocească apropierea între naţiunile slave în vederea intereselor culturale şi materiale comune. Între cei sosiţi la congres sunt şi deputaţii croaţi Tresits-Pavisits şi Lyuba Babici, deputatul slovac Ivan Hrivar şi deputatul rutean Hlibovicky. Afară de slovaci din Ungaria vor mai lipsi dela congres numai — polonii din Prusia...

— **Emigraţiunea.** Au eşit din ţară în luna Mai 33,148 de persoane (442 fără paşapoarte). Statistica forarilor arată că în 1005 comune s'au întâmplat 1223 de focuri cu 2335 de pângubi în valoare de 3,514,956.

— **Congregaţia extraordinară a comitatului Bistriţa** e convocată pe 16 Iulie a. c. pentru rezolvarea celor mai urgente afaceri. Între actele la ordinea zilei este şi propunerea avocatului dr. Carl Lang pentru a se tipări convocările la congregaţie şi în limba română şi germană.

— **Examenul de calificare învăţătoarească** la Institutul pedagogic din Caransebeş s'a început. Au fost admişi în examenul verbal pe baza scripturisticiilor următorii: Albai, Bugariu, Crăciun, Crăsta, Euga, Coriciu, Humiţa, Nistor, Udrea, Vornic, Zgriban.

Preşedinte al comisiei examinătoare e dl. protopop dr. G. Popoviciu, iar din partea Institutului guvern pe lângă comisarul guvernial dl. Iosif Slegescu, iau parte la examen dnii A. Barabás, profesor de pedagogie în Cluj şi N. Zigre, secretar mitropolitan.

— **Privire generală asupra românilor din ţările coroanei sfântului Stefan**, este titlul unei broşuri politice scoase în Bucureşti de dl. dr. Dem. Lascu.

— **Nou avocat român.** Dl. dr. Nicolae Cristea, şi a deschis cancelaria advocaţiei în Ocna-Sibiului. S'auzim de bine!

— **Agata Bârescu la Slănic.** Din Slănic ni-se comunică că d-na Agata Bârescu-Radovici a sosit acolo pentru cură. În cursul lunii Iulie d-na Işva va da concursul la 5 reprezentaţii ale trupel dramatice de sub direcţia dlui C. Ionescu.

— **Din suferinţele învăţătorilor noştri.** Din Turda i-se scrie »Foalei Poporului«: în comitatul Turda Arleş inspectorul regesc de şcoli a vizitat 73 şcoli cu limba de propunere nemaghiară şi pe cum spunea dânsul, numai în 3 şcoli a aflat progres abia îndestulitor. Propune şi comisiunea administrativă comitatensă primeşte, ca faţă de »păcătoşii« de învăţători să purcedă cu toată rigoarea. Mulţi învăţători se pensionază — au şi fost (pe 27 Iuliu a. c.) citaţi la Inspectorat pentru acest scop.

— **† Iacob Popu** fost profesor-catechet la gimnaziul din Năsăud, a decedat, la 28 Iulie a. c. Decedatul a servit 18 ani ca catechet gr. cat. la gimnaziul din Năsăud. A luat parte activă şi la administrarea fondurilor şcolare conf. gr. cat. din şcolul Năsăudului. Ca român a fost condus în totdeauna de cele mai frumoase sentimente, fiind un aderent sincer al partidului nostru naţional, iar la lupta electorală din 1906 din cercul Năsăudului a fost un luptător agil. — Fi-ei memoria binecuvântată.

— **Leac contra epilepsiei.** Drul Goldflier, din Milano, ar fi lecut vre-o 20 de epileptici. Ar fi aflat că boala vine din pricina lipsei unor substanţe în creeri. La copii ar fi lipsind mai ales fosfor. Din pricina acestei lipse ar fi boala. Iar fi lecuind, dându-le sub o formă potrivită ceea ce le lipseşte.

— **Limba esperanto.** În luna August se va ţine la Dresda al patrulea congres pentru răspândirea limbii esperanto. Lucrările pregătitoare ale congresului sunt în mare parte deja gata, s'au expediat deja şi biletele şi programul congresului. Membrii vor putea uza gratuit de mijloacele de circulaţie ale oraşului (tramvaiele cu cai vapoare ş. a.), ajunge legitimarea cu biletul pentru congres. Limba esperanto se răspândeşte mereu şi în alte ţări. În Franţa oraşul Saint Etienne a votat subvenţie anuală legel esperanto. Pe teritoriul Angliei limba esperanto a fost recunoscută oficial de limbă în care se poate telegrafia. În Dania examenele de calificare a învăţătorilor de limba esperanto s'au dat la invita unei comisii emise de guvern. În Japonia preşedintele de onoare al societăţii »Japan Esperantista« e însuşi ministrul de externe, contele T. Hajasi, care într'o scrisoare ce i-a adresat îndeamnă tânărul să învăţ: limba esperanto. La Paris a apărut de curând o revistă cu titlul »Ojsetala Gazeto Esperantista«, care va fi revista generală a societăţilor esperanto, de cari în Europa sunt deja 865.

— **Răsunarea unor liceani repetenţi.** Se anunţă din Cernăuţi: Mai mulţi liceani cari au căzut la examenele dela finea anului au pătruns noaptea în casa directorului Spolnarovskî sperându-l şi ameninţându-l cu devastarea casei. Cinci din ei au fost pedepsiţi.

— **Asasinarea unu savant austriac în Grecia.** Se telegrafiază din Atena că savantul dr. Stefan Waszinski arheolog şi papirolog, docent la Universitatea din Cracovia, care se află în călătorie de studiu în Grecia, ar fi murit subit. Părinţii savantului profesor, care eră în vârstă de 37 ani, susţin că aceasta e cu neputinţă, fiindcă fiul lor eră de o constituţie excepţională.

Ei cred că dl. Waszinski a fost asasinat spre a i se fura o sumă mare de bani care i-a fost trimisă, nu de mult.

— **Statistica lunii Mai.** În cursul lunii Mai s'au născut vii 61,782 de copii, au murit 43,909, prisosul de populaţie a fost deci de 17,873. În asemănare cu acelaşi lună a anului trecut avem un spor de 940 de naşteri şi un malus 880 de decese. În raport cu celelalte patru luni precedente ale anului avem un spor de 2524 de naşteri şi o scădere de 210 de decese. Statistica nupţialităţii este următoarea: în Mai a. c. au fost încheiate 17,231 de căsătorii (1598 în Croaţia şi Slavonia). Faţă de luna Mai a anului trecut o scădere de 1411 căsătorii.

În cele dintâi cinci luni ale a. c. avem 9234 de căsătorii mai puţine ca în acelaşi period al anului trecut.

Statistica sanitară arată în luna Mai la mortalitate că au murit 7668 de persoane de tuberculoză, 407 de difterie, 700 de vărsat, 524 de tuse măgărească, 869 de scarlatină etc.

— **Un accident mortal la un festival.** La concursul de flori din Praga şcolul Sămbăta trecut s'a întâmplat un accident mortal. Căii năvăli dela o trăsură cu patru cai loalntaşi luară vânt. În trăsură se aflase văduva decedatului ministru de finanţe Kalzi cu mirele ei contele György şi cu baronul Nadevik. D-na Kalzi a scăpat cu câteva contuziuni, dar ceilalţi doi căzură sub trăsură şi fură grav răniţi. O femeie din provincie căzută la pământ a fost ucisă de copita unu cal. Optăzeci persoane fură rănite grav şi 30 persoane mai uşor.

Dama moartă a fost recunoscută ca celebra cântăreață *Slavanka* dela opera națională din Praga, de naștere polonă.

— Premiul Nobel pentru literatură în anul acesta se va da poezilor *Verhaeren* și *Maeterlinck*. Secția literară a academiilor belgiene a hotărât să propună oficial pe acești doi scriitori de frunte ai literaturii belgiene.

— Aniversarea nașterii lui Darwin. — În cursul anului viitor — Februarie — va avea loc o sută aniversare a nașterii lui Darwin și a 50 a aniversare dela publicarea operei „Originea speciilor”.

— Premii academiilor franceze. În zilele acestea academia franceză a împărțit 25000 de lei din fundațiunea de 100000 creată de prințul Roland Bonaparte pentru cele mai însemnate descoperiri și studii științifice, făcând de *membrul* academiilor, au intrat 107 concursuri, fiind premiate din acestea cu premii între două și trei mii de franci lucrările aior zece învățați.

Iar ei s'au corsetat premiile pentru cea mai bună dramă a ultimilor trei ani ale fundațiilor Emil Augler (de 5000) și Tolrac (de 4000). La concurs au fost admise la cel dintâiu numai plesele jucate la *Comedia Franceză* și *Odeon*, la cel din urmă numai la *Comedia Franceză*.

— O grevă originală. În orașul Oedenburg avem un nou fel de grevă, greva de carne. Lumea nu mai vrea să mănânce carne. Cauza e că măcelarii și cărnăriașii au hotărât urcarea prețurilor de carne, deși în general prețurile de carne au scăzut în țara întreagă. Lumea s'a făcut vegetariană. Iată un mijloc eficace de a lupă împotriva scumpetii alimentelor. Și cea ce e de însemnat e faptul că fiecare zi de vegetarianism înseamnă o pagubă ireparabilă pentru măcelari, căci parafazând zicătoarea nemțească să poate spune: ce nu poți mânca astăzi, nu poți lăsa pe mâine.

— Cutremur de pământ. În noaptea de 27 Iunie v. s'au simțit repetate cutremure în câteva regiuni ale Austriei de răsărit și de sud precum și în Italia de nord vest și în sudul Elveției. Nu sunt pagube; cutremurele au fost de scurtă durată.

— Voltaire capitalist. La societatea de istorie elvețiană istoricul literar *Friederic Rossel* a făcut un comunicat privitor la Voltaire. Conform unor acte oficiale, s'a arătat, că Voltaire împrumutase prințului Carol Eugen de Württemberg 600,000 de franci, în schimbul mai multor rente viagere din cari Voltaire a lucrat cât a trăit 1.300,000 franci.

— Nou câmp cu diamante. Aproape de *Windhak*, Africa de sud vest, în *Lüderic* s'au găsit optate de diamante și se crede că în ținutul acela s'ar afla un bogat câmp cu diamante. Pietrele de diamant găsite au un diametru de doi până în trei milimetri și în privința calității sunt la fel cu diamantele de preț mijlociu din Transvaal.

— Căldurile din New York. Din New York se anunță, că acolo stăpânesc niște călduri atât de dogoritoare, cum nu s'au mai pomenit de un veac de om. Într-o singură zi căldura a omorât 30 de oameni. Termometrul arată la umbră 34—38 grade Celsius, la soare 47 și peste 47 grade. Mortalitatea copiilor sporește mereu și mai ales între copiii muncitorilor. Oamenii societăților de salvare au mult de lucru cu cei legați de căldură. Mușii mor de insolație. Locuitorii dorm noaptea sub cerul liber pe coperișele uriașelor palate (*Wolkenkratzer*) unde dogoreala e mai scizută cevaș. Prin cafenele și birturi consumatorii se desbracă până'n cămașă. Statistica crimelor încă e urcată, cerace se atribuie de oameni căldurilor nemai pomenite.

— Granițele aeriane. De când cu uimitoarele progrese ale navigațiunii aeriane în domeniul științelor juridice învie controverșiile referitoare la

proprietatea columnelor de sler de deasupra solului. Nu e mult de când vre-o câțiva ofițeri germani au trecut în sbor cu balonul peste granițele imperiului și au coborât pe teritoriul francez. Ziarele din Paris se alarmaseră atunci mult de aceasta „cutezanță” a vecinilor lor și pretind-au ca guvernul să atragă atențiunea guvernului german, că străinilor le este oprită trecerea graniței chiar și la câteva sute de metri sus în aer, tot așa precum oprită le este jos. Incepuseră pe urmă ziarul englezesc să frământă chestiunea granițelor aeriane, iar acum ziarul „*Narodna Politika*” ce apare la Praga, are plângeri de aceeași natură ca ziarul francez. Aproape de granițele Germaniei adică aproape zilnic coboară cu balonul pe teritoriul Boemiei ofițeri prusiani, cari fotografiază ținuturile și studiază terenul. „*Narodna Politika*” atrage atențiunea guvernului ca pe viitor să petreacă cu mai multă atențiune aceasta împrejurare.

x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller *Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz.*, care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristalate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Concert, petreceri.

Concertul din Alba-Iulia al studenților excursioniști din Blaj. Studenții dela gimnaziul român din Blaj, au luat frumoasa hotărâre de a face un turneu artistic prin părțile transilvănene locuite de români. — Cu ocaziunea aceasta au concertat și în Alba-Iulia în 28 Iulie st. n.

Punctele de cor au izbutit foarte bine, fiind des aplaudate, încât unele au fost repetate. Îndosebi a plăcut mult publicului „*Doina din Bihor*” de I. Mureșian, cu solo tenor exec. de V. Magdaș student cl. VIII, a cărui voce simpatică a încântat mult publicul. Dar surprinderea a fost și mai mare când înăruul dirigent Ioan Harșia a apărut pe scenă spre a și dirigiă propria sa compoziție „*Hoțul și domnița*” baladă.

Muzica dulceașă, care conține motive românești, relevă tabloul fidel al baladei, încât din muzică înțelegi întreaga acțiune. A compune o baladă, cu așa succes, e un fapt, care pe noi români ne bucură și ne face a lega cele mai bune speranțe de înăruul artist, dacă încă de pe băncile școlilor e în stare, să dea lumii o lucrare atât de frumoasă. În adevăr e de admirat și prețuit — mai cu seamă, că noi români suntem rămași îndărăt în acest ram al artelor — și ar trebui sprijinit cu căldură. Efect mare au produs solurile din balada amintită și anume: bas exec. de N. Baltă, stud. cl. VIII, duet tenor și bas exec. de G. Pataky cl. VIII și I. Micla cl. VII și solo tenor exec. de G. Pataky, a cărui voce admirabilă promite mult. *Un participant.*

Economic.

Intrunire agricolă în Cărpiniș. Reunirea română agricolă din comitatul Sibiului a ținut Duminică în 4 Iulie n., o întrunire agricolă în comuna Cărpiniș din apropierea Mercurii. Reuniunea a fost reprezentată prin membrii comitetului, dnii: Romul Simu, Victor Tordășianu, Nicolae Iosif și Aurel Coșciuc. Adunarea s'a ținut în biserică, începându-se la 2 ore d. a. și fiind de față mult popor, bărbați și femei din comună în frunte cu conducătorii săi, cum și cărturari: preoți, notari, învățați etc., din Mercuria și comunele învecinate.

Adunarea a condus o dl R. Simu, care a vorbit despre trebuința îmbunătățirii economiei câmpului, a vitelor, grădinilor, viilor ș. a. A continuat despre folosul țovărășilor și pe urmă a arătat pe larg căile și mijloacele cum să se ajute plugarii în acest an nefavorabil. În privința nutririi vitelor. A accentuat îndosebi că e trebuință neapărată să sămene acum cucuruz de nutreț, cu-

curuz în amestecare cu ovăș și mazărice, și năpi de miriște; mai departe a recomandat cultivarea orzului de toamnă amestecat cu mazăre, iar pentru nutreț verde pentru primăvara viitoare a recomandat cultivarea săcării singure, ori a săcării în amestecare cu mazăre sau mazărice de toamnă. A dat sfatul să adune oamenii frunzări și a dat îndrumări cum să se întrebuințeze cocenii (pășii) de cucuruz, palele, turnamenta, pleava, pentruca ele să fie mai nutritive, mai spornice și să se consume mai cu plăcere. În fine a arătat cum trebuie puse la înăcrî, în cale, plantele verzi ce nu s'ar putea usca. S'au dus și mustre de semințe de mohor, melu, năpi de miriște etc. cari s'au dăruit plugarilor.

A vorbit apoi dl N. Iosif despre replantarea viilor, lucrare ce se impune cărpenișenilor, deoarece viile cari formează izvorul de căpetenie pentru traiul lor, au început să fie atacate de filoxeră, și astfel această comună harnică este amenințată în existența sa. Prelegera, ținută fiind într-o limbă pricepută de toți, a fost foarte instructivă. Poporul în urma acestei prelegeri, este aplecat a-și întocmi o pepinieră de viță americană.

Membrul comitetului dl Aurel Coșciuc, urmând la cuvânt, întreține publicul despre îngrijirea vinului și în calitate de specialist, promite a sta întru ajutor cărpenișenilor, cu cuvântul și fapta cu ocazia întocmirii grădinei de viță americană.

Di Simu vorbește apoi despre folosul stupăritului. S'a arătat o coșniță mobilă și diferite rechizite de stupărit, cu cari prelegera a devenit foarte interesantă. Coșnița și rechizitele s'au lăsat de model în comună.

A urmat la cuvânt dl Tordășianu, neobositul secretar și sufletul reuniunii române agricole, care a înzestrat asupra folosului însoțirilor de credit sistem Raiffelsen, isbutind să înscrie peste 100 părtași și astfel s'a dat posibilitatea de a înființa și în Cărpiniș o astfel de însoțire.

Pe urmă s'au distribuit cărți economice poporului și dl Simu încheie adunarea, care a fost una din cele mai succes din câte a ținut Reuniunea de agricultură.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 13 Iulie 1908.

ÎNCHEEREA la 1 ORA :

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22.64—22.66
Secară pe Oct.	19.10—19.12
Ovăș pe Oct.	16.94—16.95
Cucuruz pe Iulie 1908	14.72—14.74

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 80—25 K. 40 HIR.
Din comitatul Albei —	23 > 50—25 > 10 >
De Pesta — — — —	23 > 60—2 > 20 >
Bănățenesc — — — —	23 > 70—24 > 90 >
De Bacica — — — —	23 > 90—25 > — >
Săcară — — — —	19 > 50—19 > 70 >
Orz de nutreț, cvalit. I.	14 > 50—14 > 70 >
> de cvalitatea II.	14 > 10—14 > 50 >
Ovăș de > I.	17 > —17 > 20 >
> > > II.	16 > 40—16 > 80 >
Cucuruz vechiu — — —	> — — — > — >
> nou — — — —	14 > 70—14 > 90 >

Poșta Redacției.

Sch. Budapesta. Regretăm că ai întârziat. Discuția asta s'a închis, până la alt prilej care poate o va redeschide.

Poșta Administrației.

Dr. I. V. B. Iuș. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1908.

D. Pop. Hermani. 6 cor. aveți de plătit.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

Farmacia „Regina Elisabeta”

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub denumirea „Elisabeta”.

Cremă de față „Elisabeta” — de zi și de seară — redă feței frăgezimea tinereții, împiedică formarea creștelor, face să dispară imediat plastruile, petele de soare și tot felul de necurătenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta”, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fl.

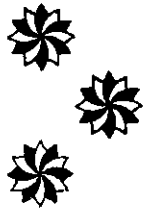
Spirt de păr „Elisabeta” după o folosire de câteva zile împiedică formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzedol” contra asudării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacia.

Un contabil și conducător

se caută pentru

„Prăvălia Românească” din

Vatra-Dorna (Bucovina).

Reflecții la acest post să se anunțe la directorul prăvăliei până la 15 Iulie 1908, indicând totodată și condițiunile.

Pentru direcțiune:

Dr. Nico Vasiloschi,
președinte.

Cosma Moroșan,
secretar.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistruiilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut «Salvator».

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,

farmacia și drogheria la Salvator.

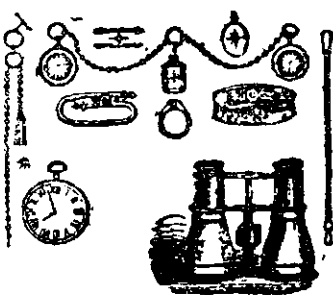
Zagrab (Croatia).

Gratis! trimit oricui cine se adresează la mine, catalogul de pețur care a apărut de curând despre

ciasornice de prima calitate și bijuterii, ciasornice bine regulate remon-tor cu 5 conoane 60 fil., un ciasoric de trezit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de sărbători!
Győző Brucker Nándor és Társa
măestru de ciasornice.

Győr 75.

Anunț.

Se caută

un tinăr român

absolvent de VI. gim. ca practicant în apoteca subscrișului.

Bállncz.
(Krassó-Szörény m.)

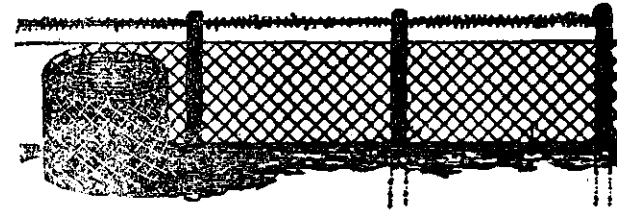
Havas Izsó.
apotecar.

Sontag Marton

fabrică de somiere de sârmă, zături pentru trăsuri și de site

Kassa. Str. Szerecsen Nr. 1.

Fac tot felul de grilaje de sârmă, dela cele mai simple până la cele mai împodobite. Fac rețele de sârmă pentru îngrădirea

curților de fazan, păduri, vii, grădini de poame, curți, parcuri și curți de galțe,

ciururi de pământ și nisip

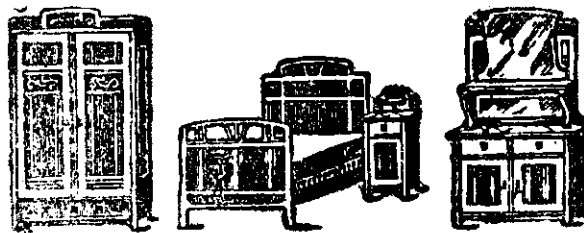
ștergătoare de picioare din sârmă

cu un cuvânt tot felul de obiecte de sârmă somierie elastice de sârmă și zături elastice de sârmă de oțel. Grilagiurile făcute după model sunt ieftine și întrece toate grilagiurile prin trăinicie și practicitate.

La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de

Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazinuri, școli și biserici.

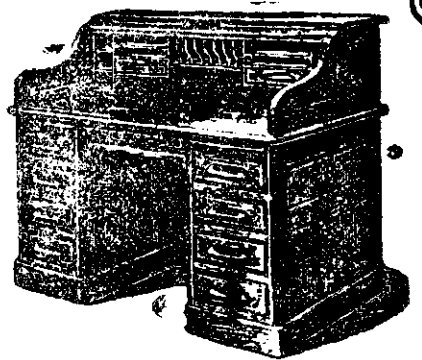

Singurul pro-ducător al geamurilor duble de re-

formă. Brevet unguresc numărul 37857.

VICTOR KREMER
tâmplărie cu uzină de aburi.

SIBIIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se ețtuesc imediat și se trimite cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Recomandat de ministerul de culte și instrucți
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rezsă-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmplesse prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai chel- — — tuielele mele. — —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — — naturală, lucru trainic, prețuri — — moderate! — —

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

ÎN PRIVINȚA EFECTULUI PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ
— INTRECE TOATE APELE. —

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.

Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.

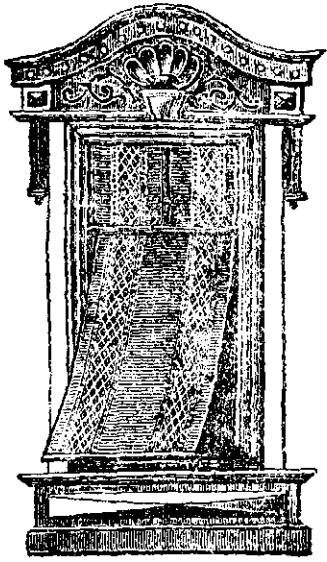
Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:

Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

Reclama e sufletul comerțului.

Atențiune!

Dacă aveți atențiunea a cumpăra rolete pentru ferestre atunci cereți modele și preț curent, care se va trimite porto-franco. Când veți cere acestea, vă rugăm să dați lățimea și înălțimea ferestrei și totodată să spuneți dacă roleta trebuie să fie de scândură de pânză sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.
PÉCS, Indoház utca 23.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor de a-și procura cineva instrumente muzicale de tambură

Andrija Car

Ruzina ul 1. **ZAGREB** Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat. Preț curent trimis gratuit și porto franco.

Condiția cea mai principală a frumuseții femeiești e pelița fragedă!

Mijlocul cel mai eficace și potrivit pentru a obține aceasta sunt:

Crema „Angyal”

cu efect uimitor, nestricăcioasă, prețul 1 cor.

Săpun „Angyal”

cu miros excelent, curat de flori, prețul 70 fil.

Pudra „Angyal”

singura pudră care păstrează prăgezimea pielii se lipește de față și nu se observă. Prețul 1 cor, 20 fil.

Regenerator de păr american

de Dr. HYAM.

Redă părului încăruntit culoare originală (nu e vâpseală).
Prețul 1 cor, 50 fil.

Cremă de lapte de roze

face mâinile fine. Prețul 30 fil.

Le prepară:

Dr. Vámos și Fűredi

drogherie și parfumerie.

PÉCS.

PÉCS.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- **Debreczen** : : farmacia : :
cist. : : «Arany egyszarvu»

Hajdusági
Balvevpadrú.

Vedgyer.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

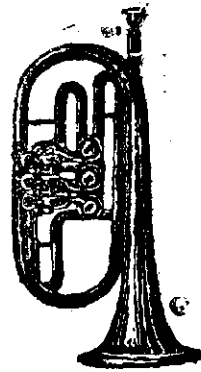
MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PARULUI

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Carl Raab

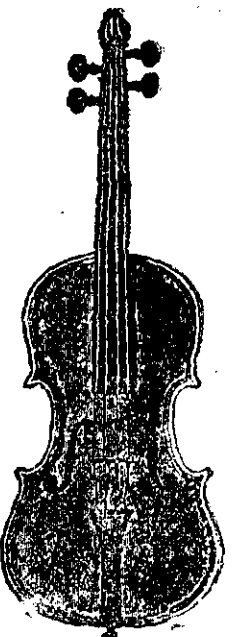
Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit. Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi. Ujvidék, str. Duna 5 (ângă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vioare, celo mari, mici, trîmbiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldura. Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemenea aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment. Drege orice aparat muzical, specialiști are la dispoziție.

Catalogul prețurilor trimis ori cui gratis și franco.

Atrag mai ales atențiunea on. public asupra atelierului meu de reparaturi special și cu puteri excelente de lucru, unde se repară tot felul de instrumente în mod special și sub supravegherea mea personală pe lângă probă și garanție.

Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

Ciasornice de turn, cari se trag tot la 8 zile, pentru biserici, case comunale, castele și școli; cu mecanismul cel mai bun și mai nou și executare solidă. Pentru preoți și epitropi se dau și cu plă-tirea în rate.

Trimit budget și primesc repararea ciasornicelor de turn.

